

Õiguskantsler

Kaarel Rundu
juhataja
Tallinna Haridusamet
haridusamet@tallinnlv.ee

Teie nr
Meie 25.10.2024 nr 7-5/241478/2406268

Sisseastumistesti tulemuste väidetav muutmine

Lugupeetud Kaarel Rundu

Õiguskantsleri poole pöördus []. Avaldaja selgitas, et [] osales 2024. a kevadel Tallinnas gümnaasiumi sisseastumiskatsetel, mille korraldasid ühiselt neli kooli (Tallinna Inglise Kolledž, Gustav Adolfi Gümnaasium, Tallinna 21. Kool ja Tallinna Reaalkool). Avaldaja selgitas, et algselt olevat e-keskkonnas avaldatud katsete osaks oleva matemaatika ja füüsika testi tulemused olnud 75 punkti. Hiljem olevat sisseastumine.ee keskkond kuvanud, et tulemused olid oluliselt madalamad (mõlemad 39 punkti).

Avaldaja pöördus [] õiguste kaitseks Haridus- ja Teadusministeeriumi poole. Ministeerium edastas asja lahendamiseks Tallinna Haridusametile. Tallinna Haridusamet vastas avaldajale juuni lõpus saadetud kirjas, et sisseastumine.ee keskkonna haldaja selgituste järgi avaldati testide tulemused (ehk punktid) õpilastele 28.03 kell 16:00 ja pärast seda ajahetke ei ole ühelegi õpilasele sisse kantud punkte muudetud. Haridusamet selgitas veel, et kuna originaaltestid on hävitatud, siis puuduvad tõendid testi tulemuste muutmise kohta.

Kahjuks pole avaldaja saanud oma küsimusele, miks muudeti testide punktisummat, Tallinna Haridusametilt vastust. Ühiskatsete keskkonda haldava ettevõtte esindaja paljasõnaline kinnitus, et pärast 28.03.2024 kell 16 testide tulemuste avaldamist pole ühegi õpilase punkte muudetud, ei lükka ümber kahtlust, et punkte siiski muudeti. Tallinna Haridusamet pole ka tuvastanud, et esialgne paremate tulemustega ekraanipilt oleks õpilase loodud võltsing. Kuna paberil sooritatud testid hävitati pärast kahepäevase testide vaidlustamise tähtaja möödumist (õpilane tegi testi [], Tallinna Haridusameti käskkirjaga nr [] kinnitatud [kooli] vastuvõtu tingimused ja kord, lisa []), siis ei ole võimalik enam kontrollida, kuidas õpilane testi sooritas.

Eelnevat arvestades soovitan Teil edaspidi kehtestada gümnaasiumisse sisseastumise kord nii, et paberteste säilitataks vähemalt ajani, mil möödub kooli otsuse, mille järgi õpilast õpilaskandidaadiks ei arvatud, vaidlustamise tähtaeg (vt ka RKHK määrus asjas nr [3-3-1-48-02](#), p 8; RKHK otsus asjas nr [3-3-1-85-08](#), p 22; RKHK määrus asjas nr [3-3-1-97-08](#), p 12).

Iseenesest on see, et õpilastele (nende vanematele või eestkostjatele) antakse võimalus testidega tutvuda ja neid vaidlustada teatud piiratud aja jooksul, mõistlik. Nagu näitab aga praegune juhtum, võib elus ette tulla ka olukordi, kus testi peab olema oma õiguste kaitseks võimalik vaadata ka hiljem. Nii vaidmenetluses kui kohtumenetluses on võimalik möödalastud

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

kaebetähtaega ka mõjuval põhjusel ennistada ([haldusmenetluse seaduse](#) § 77; [halduskohtumenetluse seadustiku](#) § 71).

On loogiline, et ettenähtud kaebetähtaja jooksul lähevad testidega tutvuma ja vajadusel neid vaidlustama need, kelle arvates on tulemus madalam kui oleks pidanud olema. Ehk tekkinud peab olema mõistlik kahtlus, et testi pole õigesti hinnatud. Praegusel juhul saab nõustuda avaldaja väitega, et nende perel puudus põhjus minna neile teada olevat tulemust (75 punkti) vaidlustama kaebetähtaja jooksul (hiljemalt 10.04.2024). Saab nõustuda ka avaldaja selgitusega, et kuna [kool] kutsus õpilase vestlusele, siis järelikult ei pidanud ka vestlusele kutsumise ajal tekkima perel kahtlust, et testide tulemused võisid olla midagi muud, kui see, mis neile teada oli. On eluliselt usutav, et perel tekkis kahtlus testide tulemuste osas siis, kui 15.05.2024 selgus, et [kool] õpilast vastu ei võta. Selleks ajaks olid aga testid juba hävitatud (testid hävitati 2.05 ja 5.05.2024). Kuna sisseastumine.ee on eraldi keskkond, mida õpilane igapäevaselt ei kasuta, siis on mõistetav, et õpilane/pere ei pidanud kord juba teada saadud punktisummat käima korduvalt e-keskkonnas üle vaatamas ega pidanud see ka n-ö kogemata silma jääma.

Nagu näitab Tallinna Haridusameti kirjavahetus ühiskatsete keskkonna haldaja esindajaga, ei viinud ka korduv andmete väljastamise palve sihile ning ametil on vaid ettevõtte esindaja kinnitus, et testide tulemusi pole muudetud. Niisiis oleks nii avaldaja kui ameti jaoks ainsaks tõsikindlaks tõendiks, millised õpilase testitulemused tegelikult olid, test ise.

Mõistagi tuleb koolidel leida testide ladustamiseks koht ja koolid võivad olla huvitatud nendest vabanemisest võimalikult ruttu. Samas tuleb silmas pidada, et huvile vabaneda testide hoidmisest vastandub inimese põhiõigus kaitsta oma põhiõigust haridusele vajadusel ka kohtus (põhiseaduse § 15 ja § 37 lg 1). See, et gümnaasiumis õppimine ei ole inimesele kohustuslik, ei vähenda inimese õigust nõuda, et gümnaasiumisse sisseastumise protsess oleks õiglane ning näiks õiglase ja läbipaistvana. Hävitades sisuliselt ainukese tõsiseltvõetava tõendi enne kui tehakse otsus õpilase kooli vastuvõtmise kohta, muutub õpilase õiguste kaitsmine testidega seotud probleemi korral väga raskeks kui mitte võimatuks.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise